

Durmuş Hocaoğlu

İrâde'nin Zaferi ve Ortadoğu'nun En Uzun İki Senesi

Yeniçağ, "Analiz" ., 18 Ağustos 2006, Cuma., s.08
"Analiz" Sıra No: 431; 2006-093; Ağustos-06

YENİÇAĞ

Bir girizgâh olarak, "irâde"nin nelere kaadir olduğunu anlatan, tarihte yaşanmış sayısız misâllerden ikisini nakletmek istiyorum. Rivâyet edildiğine göre, pek az bilinen yanlarından birisi de dirâyetli bir matematikçi olmak olan Ömer Hayyâm, uzun müddet, matematik gibi ağır bir disiplinin altından kalkamayacağını düşündüğü için, çok heves ettiği bu sâhadan uzak durmuştur. Ancak, bir gün mescidde abdest alırken, oluktan mermer zemîne düşen suyun bu sert malzemede hâsıl etmiş olduğu oyuk, O'nun dikkatini çekmiş ve birdenbire, tutuklu olan irâdesini harekete geçirmiştir. Kendi kendine, "Bu, Cenâb-ı Hakk'ın sana gösterdiği bir işârettir" diye düşünen Hayyâm, bu işâreti şöyle yorumlamıştır: "Su gibi yumuşaklık sembolü bir şey, mermer gibi sertlik remzi bir şeyin üzerine, aynı noktaya, biteviye, bıkip usanmadan, muttasıl, ısrarla düştüğü takdirde, onu oyabildiğine göre, Ey Ömer, demek ki, bu, irâdenin zaferidir. İmdi: Senin kafan da bir mermer kadar kalın ve sert olsa dahi, aynı irâdeyi gösterdiğin takdirde onu delmemen için hiçbir sebep yok". Yine rivâyete göre, Napolyon, kendisine, kazanmış olduğu hârikulâde zaferlerinin sırrını soran bir generaline, "irâde" diye cevap verir ve karşısındakinin duraksadığını görünce, emri verir: "General; sağ elinin başparmağını kıvrarak ağzıma sok; ben de öyle yapacağım. Komut verince ikimiz birden ısırmağa başlayacağız; bakalım kim pes diyecek". General, tereddüd etmekle berâber, emir en yüksek makamdan geldiğinden nâçâr itâat eder ve komutla birlikte çetin bir yarış başlar; derken daha fazla dayanamayan general "pes" der. Napolyon'un cevâbı tarihî değerdedir. "İşte zafer böyle kazanılır, General" der, "sen pes demeseydin ben demek üzereydim. Benim gücümün kaynağı parmağım değil, irâdem"

Kıssadan hisse: Hayat bir mücâdeledir; mücâdele ise herşeyden önce irâde ile kazanılır: Zafer, irâdenindir.

İrâde nedir denebilir: İrâde, istek demektir; ama herhangi bir istek değil; arkasında derin ve müteemmil bir düşünce ve sarsılmaz bir kararlılık bulunan, belirli bir hedefe kilitlenmiş, adetâ teşahhus ve tecessüm etmiş bir istek. Bu vasıflarından dolayıdır ki, irâde, aynı zamanda emir mânâsı da taşır; nitekim "Pâdişah irâdesi" ile murat da budur: Pâdişah'ın, aksi düşünülmesi câiz bile olmayan, kesin emri. Kelime Kurân-ı Kerîm'de de, Allah'a izâfe edildiğinde, O'nun kesin, mutlaka tahakkuk eden emri mânâsında kullanılmıştır: "O, bir şeyin olmasının irâde ettiği zaman, ona "ol" der ve o da hemen oluverir" ["We iz erâde şey'en...". (Yâsîn)] âyetinde olduğu gibi.

İrâde herşeyin başı; ancak, tabiatıyla, mükerreren ifâde edelim, kör bir istek değil, arkasında derin bir bilgi olan sarsılmaz bir kararlılık. Nitekim, Hayyâm'ın daldığı matematik, aklın en ince oyunu olarak bilinir; harbe gelince, o da hâkezâ: Napolyon,

irâde sâhibidir, ammâ, her zaferi ince düşünce mahsûlü ayrı bir san'at eseri gibidir; meselâ Austerlitz gibi. Ne zaman ki, kendisine aşırı îtimad besleyerek teemmülü terkettiyse, o zaman irâdesi de kalmamış ve kendi felâketini hazırlamıştır: Rusya seferi ve Waterloo gibi. Bizim Allahu Ekber Dağları harekâtımızda da istek vardır, ama akıl yoktur; o sebeple istek irâde seviyesine yükselememiş ve bu da, tek kurşun atmadan donarak şehid olan doksanbin yiğit vatan evlâdına mâlolan bir felâket getirmiştir.

İmdi; bizim de bir parçası, hattâ en mühim parçası olduğumuz “Bölge”, içindeki kritik şartlarda ciddî bir irâde imtihânından geçmektedir ve fikrimce önümüzdeki iki sene, **“Ortadoğu'nun en uzun iki senesi”** olacak iki sene zarfında ya salâha kavuşacak ya da felâkete dûçâr olacaktır ve bu sonuç da tarafeynden irâdesi daha baskın olan tarafından tâyin edilecektir.

İmdi bütün mes'ele, büyük ihtimâlle, Ortadoğu'nun bu en uzun iki senesinin nihâyetinde kimin irâdesinin galip çıkacağına bağlı gözükmektedir.

Neden iki sene?

Şundan ki; ...

